

§ 88 Remissyttrande. Förslag till en nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige (Ds 2019:4)

KS 2019/253, au § 80

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta remissyttrandet och överlämna detta till arbetsmarknadsdepartementet.

Beskrivning av ärendet

Uppdraget

Utredaren Lise Bergh har haft i uppdrag att föreslå hur en nationell institution för mänskliga rättigheter (MR-institution) kan inrättas. Förslaget ska bygga på Parisprincipernas riktlinjer och utgöra en oberoende mekanism för att främja, skydda och övervaka genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD). Riksdagen har uttalat att det finns skäl som talar mot att institutionen läggs som en myndighet under riksdagen.

Förslaget

Utredaren föreslår att institutionen (med namnet Sveriges nationella institution för mänskliga rättigheter, nedan MRI) inrättas som myndighet under regeringen.

Det övergripande uppdraget för MRI föreslås vara att självständigt främja säkerställandet av de mänskliga rättigheterna i Sverige, med utgångspunkt från de grundlagsstadgade fri- och rättigheterna, den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, EU:s stadga och andra för Sverige folkrättsligt bindande förpliktelser (såsom åtaganden enligt konventioner om mänskliga rättigheter och förpliktelser enligt internationell sedvanerätt). Här ingår även de uppgifter som ankommer på det som CRPD kallar en oberoende nationell mekanism.

Som fem särskilda uppgifter nämns att MRI ska

- Följa, undersöka och rapportera hur de mänskliga rättigheterna respekteras och genomförs
- Lämna förslag till regeringen om åtgärder som behövs för att säkerställa de mänskliga rättigheterna
- Ha kontakter med internationella organisationer och även i övrigt delta i internationellt samarbete
- Främja utbildning, forskning, kompetensutveckling
- Främja information och ökad medvetenhet om de mänskliga rättigheterna

MRI ska ha möjlighet att föreslå utvidgning av Sveriges folkrättsliga åtaganden inom de mänskliga rättigheterna. Varje år ska MRI lämna rapport till regeringen om sin verksamhet och sina iakttagelser.

MRI ska inte pröva enskilda klagomål om kränkningar, föra talan för enskilda eller bedriva tillsyn. Inte heller ersätta sådant arbete för mänskliga rättigheter som redan bedrivs av andra aktörer.

MRI föreslås ledas av en styrelse med 7 ledamöter som utses av regeringen, förordnas på 5 år. Av dessa utses en ordförande och en vice ordförande (styrelsen beslutar). Styrelsen anställer en direktör/myndighetschef, förordnas på 7 år. Till myndigheten knyts ett råd som kallas Rådet för de mänskliga rättigheterna. Rådet utses av styrelsen.

För framtiden övervägs om Diskrimineringsombudsmannens främjandeuppdrag ska överföras till MRI.

MRI ges inga långtgående befogenheter, förutom vad avses att infordra uppgifter från offentliga myndigheter avseende vilka åtgärder som vidtagits i respektive verksamhet för att säkerställa mänskliga rättigheter samt att på begäran delta vid överläggningar. Motsvarande skyldigheter omfattar privata aktörer som fullgör uppgifter inom den offentliga förvaltningen.

Lagen föreslås träda i kraft 21-01-01.

Bodens kommun är en av de kommuner som erbjudits möjlighet att lämna synpunkter.

Bodens kommun avger följande yttrande:

- Kommunen är positiv till inrättandet av nationell institution
- Kommunen är positiv till uppdragets utformning inklusive de förslag till avgränsningar som föreslås
- Kommunen är positiv till föreslagen organisation som självständig myndighet under regeringen
- För den händelse att den information eller de redovisningar som den nationella institutionen begär föranleder merarbete, eller i den mån institutionens förslag fastställs i lag eller andra regler som påverkar kommunens verksamhet, förutsätts att staten tillskjuter erforderliga medel för kostnadstäckning.

Kommunledningskontoret föreslår 2019-04-05 att kommunstyrelsen antar remissyttrandet och överlämnar detta till arbetsmarknadsdepartementet.

Kommunstyrelsens beslut överensstämmer med arbetsutskottets förslag.

För kännedom Arbetsmarknadsdepartementet